

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

*CREATIVE PRIMARY SCHOOL PARTNERSHIPS
WITH VISUAL ARTISTS
(CREATE)*

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης

Απρίλιος 2016

ΕΠΟΠΤΕΙΑ:

Γενεθλής Γενεθλίου, ΕΔΕ Τέχνης
Τερέζα Λαμπριανού, ΕΔΕ Τέχνης

ΣΥΓΓΡΑΦΗ:

Φωτεινή Λάρκου, Σύμβουλος Τέχνης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Νικολέτα Αυγουστή, Σύμβουλος Τέχνης
Έφη Ιωακείμ, Σύμβουλος Τέχνης
Φωτεινή Λάρκου, Σύμβουλος Τέχνης
Κύπρος Πισιαλής, Σύμβουλος Τέχνης

ΣΕΛΙΔΩΣΗ:

Κύπρος Πισιαλής, Σύμβουλος Τέχνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
Τι είναι ο Θεσμός «Δημιουργικές Συνεργασίες με Καλλιτέχνες».....	1
Ποια είναι η σχέση του με το Αναλυτικό Πρόγραμμα	1
ΜΕΡΟΣ Α΄	1
Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα CREARTE και η χρηματοδότηση	1
Ποιος μπορεί να αιτηθεί και με ποιον τρόπο.....	2
Όροι συνεργασίας και συμπλήρωση συμφωνητικού εγγράφου.....	3
Αξιολόγηση πρότασης	3
Καθήκοντα/υποχρεώσεις όλων των εμπλεκομένων στη συνεργατική δράση	3
ΜΕΡΟΣ Β΄	5
Στάδια οργάνωσης της συνεργασίας και υποβολή της πρότασης.....	5
Κριτήρια αξιολόγησης της πρότασης	6
Σημαντικές ημερομηνίες.....	6

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ**
CREATIVE PRIMARY SCHOOL PARTNERSHIPS WITH VISUAL ARTISTS
(CREATE)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ»

Οι «Δημιουργικές Συνεργασίες με Καλλιτέχνες» στοχεύουν στην επαφή και εξοικείωση των παιδιών με τους εικαστικούς καλλιτέχνες της Κύπρου. Παράλληλα στοχεύουν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και εικαστικής έκφρασης των παιδιών, καθώς μέσα από αυτές τις συνεργασίες θα αποκομίσουν πολύτιμες μαθησιακές εμπειρίες, γνώσεις και δεξιότητες.

Η συγκεκριμένη δράση παρέχει στα παιδιά τη δυνατότητα ενασχόλησης με θέματα ή ιδέες που άπτονται διάφορων γνωστικών αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος, καθώς και ευκαιρίες για συνεργασία με την ευρύτερη κοινότητα, διασυνδέοντας το κοινωνικο-πολιτισμικό και γνωσιολογικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η δράση αυτή εμπίπτει στην καινοτομία του Αναλυτικού Προγράμματος Εικαστικών Τεχνών «Δημιουργικές Συνεργασίες», οι οποίες αναφέρονται σε συνεργασίες μεταξύ των μαθητών/τριών με την κοινότητά τους, καθώς και με την ευρύτερη κοινότητα και στην επέκταση της μάθησης εκτός των ορίων του σχολικού περιβάλλοντος. Οι συνεργασίες αυτές στοχεύουν στην εξοικείωση των παιδιών με τον πολιτισμό της Κύπρου, τη διαγενεακή επικοινωνία και τη συμμετοχή τους στα κοινά. Ειδικότερα, η εμπλοκή εικαστικών καλλιτεχνών στα σχολεία έχει ως σκοπό την επαφή των παιδιών με σύγχρονους/ες δημιουργούς που ζουν κι εργάζονται στην Κύπρο, τη γνωριμία με το έργο τους και τον τρόπο που αυτοί σκέφτονται και δημιουργούν.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CREATE ΚΑΙ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το πρόγραμμα CREATE αναφέρεται στην προώθηση της συνεργασίας δημοτικών σχολείων και εικαστικών καλλιτεχνών μέσα από εκπαιδευτικές εφαρμογές στα πλαίσια της εικαστικής αγωγής. Το θέμα εμπίπτει στην καινοτομία του Αναλυτικού Προγράμματος Εικαστικών Τεχνών Κύπρου «Δημιουργικές Συνεργασίες», αλλά και στα Αναλυτικά Προγράμματα των άλλων χωρών-εταίρων.

Συγκεκριμένα το πρόγραμμα CREATE στοχεύει:

1. στην ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εταίρων για τους τρόπους συνεργασίας μεταξύ δημοτικών σχολείων και εικαστικών καλλιτεχνών στις χώρες τους,
2. στην επιμόρφωση των εταίρων/επιμορφωτών για το θέμα, ώστε να είναι σε θέση οι ίδιοι να επιμορφώνουν τους εκπαιδευτικούς του τόπου τους
3. στην επιμόρφωση μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών της Κύπρου για το θέμα, ώστε να είναι σε θέση να αναπτύσσουν εκπαιδευτικές εφαρμογές
4. στην ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης και μαθητών με τις/τους εικαστικούς καλλιτέχνες του τόπου τους στα πλαίσια της εικαστικής αγωγής
5. στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών εφαρμογών στις διάφορες χώρες των εταίρων
6. στη συλλογή και δημοσίευση εκπαιδευτικού και ακαδημαϊκού υλικού για ευρεία χρήση από τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη του προγράμματος, μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας ανοιχτής πρόσβασης.

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα CREATE θα χρηματοδοτήσει γύρω στις 12 δημιουργικές συνεργασίες δημόσιων δημοτικών σχολείων της Κυπριακής Δημοκρατίας με εικαστικούς καλλιτέχνες.

Σημειώνεται ότι η χρηματοδότηση θα πρέπει να διατεθεί αποκλειστικά για την πληρωμή των υπηρεσιών χρονικής διάρκειας δέκα 80λεπτων ενός ή περισσότερων εικαστικών καλλιτεχνών, ανάλογα με τη μορφή της συνεργασίας. Παράλληλα θα δοθεί κι ένα μικρό ποσό για αγορά των απαραίτητων υλικών για την εφαρμογή της συνεργασίας.

Σημειώσεις:

- Σε περίπτωση που δεν χρειάζονται τόσες επισκέψεις για τις ανάγκες της εφαρμογής της ενότητας, ο/η εικαστικός καλλιτέχνης μπορεί να συνεργαστεί και με άλλα τμήματα του ίδιου σχολείου.
- Σε περίπτωση που το ποσό θα διαμοιραστεί σε δύο ή περισσότερους εικαστικούς καλλιτέχνες, θα πρέπει να υπογραφεί ξεχωριστό συμφωνητικό έγγραφο με κάθε εικαστικό καλλιτέχνη.

ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΙΤΗΘΕΙ ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΙΟΝ ΤΡΟΠΟ

Δικαίωμα αίτησης για χρηματοδότηση (βλ. Παράρτημα 1) έχουν τα δημόσια δημοτικά σχολεία της Κύπρου, που έχουν εκπροσωπηθεί στην ημερίδα για εκπαιδευτικούς Εικαστικής Αγωγής την Παρασκευή, 15 Απριλίου 2016, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών έγινε με κριτήριο τον διδακτικό τους χρόνο στο μάθημα της Εικαστικής Αγωγής κατά την παρούσα σχολική χρονιά.

Οι αιτήσεις θα πρέπει να παραδοθούν ή να αποσταλούν ταχυδρομικώς στα Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας Λευκωσίας ή Λεμεσού μέχρι τις 25 Μαΐου 2016.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Μετά την επιλογή της πρότασης ενός σχολείου για χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα CREARTE και πριν από την έναρξη εφαρμογής της συνεργασίας, το σχολείο πρέπει να υπογράψει το Συμφωνητικό Έγγραφο, το οποίο θα αποσταλεί αργότερα. Οι όροι του Συμφωνητικού Εγγράφου στοχεύουν στην ομαλή εφαρμογή της συνεργασίας και ρυθμίζουν θέματα που σχετίζονται με τις υποχρεώσεις του σχολείου, τις υποχρεώσεις και την αμοιβή του/της εικαστικού καλλιτέχνη, την ασφάλεια των μαθητών/τριών, τα πνευματικά δικαιώματα του/των έργου/ων που θα παραχθούν κατά την εφαρμογή της συνεργασίας κ.ά.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η αξιολόγηση των προτάσεων θα γίνει με βάση την άρτια παρουσίαση των σταδίων οργάνωσης και εφαρμογής της συνεργασίας στην Αίτηση για Χρηματοδότηση, λαμβάνοντας υπόψη τα καθήκοντα και τις ευθύνες όλων των εμπλεκομένων. Τα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων παρουσιάζονται συνοπτικά στη σελίδα 6.

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ/ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ο/Η εκπαιδευτικός:

1. Ενημερώνει τη διευθυντική ομάδα και το υπόλοιπο προσωπικό και εξασφαλίζει τη στήριξη και συνεργασία τους.
2. Επιλέγει, σύμφωνα με τις ανάγκες της σχολικής μονάδας, των μαθητών, των εκπαιδευτικών ή και της κοινότητας, τον/την καλλιτέχνη και επικοινωνεί για εξασφάλιση της συμμετοχής του/της.
3. Συνεργάζεται με εικαστικό/ούς καλλιτέχνη/χνες για σχεδιασμό και εφαρμογή ενότητας στην Εικαστική Αγωγή.
4. Υποβάλλει την πρόταση για τη συνεργασία μέσα στο καθορισμένο χρονοδιάγραμμα.
5. Σε περίπτωση έγκρισης της πρότασης και εφαρμογής της ενότητας, επεξεργάζεται το κείμενο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα σε συνεργασία με τους Συμβούλους Εικαστικής Αγωγής για σκοπούς δημοσίευσης στην ιστοσελίδα του προγράμματος CREARTE.
6. Επεξεργάζεται το κείμενο της ενότητας στην αγγλική γλώσσα για πιθανή παρουσίαση σε ευρωπαϊκό συνέδριο που θα γίνει στην Κύπρο τον Μάιο του 2017.

7. Εκθέτει τα παραγόμενα εικαστικά έργα και παρουσιάζει την πορεία και τα αποτελέσματα στα υπόλοιπα παιδιά, στους γονείς και στην κοινότητα.
8. Τηρεί αρχείο για όλα τα στάδια της δημιουργικής συνεργασίας, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει το πλάνο σχεδιασμού, φάκελο με τα έργα τέχνης, φωτογραφικό υλικό κ.ά.

Η διεύθυνση του σχολείου:

1. Έχει τη γενική εποπτεία και διαχείριση του κονδυλίου.
2. Κάνει σωστό σχεδιασμό του προϋπολογισμού που θα περιλαμβάνει τη λεπτομερή συμμετοχή του/της εικαστικού καλλιτέχνη κατά τη διάρκεια της συνεργασίας και την πληρωμή του/της, αλλά και την ανάγκη αγοράς υλικών και μέσων.
3. Υποστηρίζει τον/την εκπαιδευτικό που διδάσκει το μάθημα της εικαστικής αγωγής στον συντονισμό της δημιουργικής συνεργασίας.
4. Δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες για ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον εργασίας.
5. Υποστηρίζει την έκθεση των παραγόμενων εικαστικών έργων και την παρουσίαση της πορείας και των αποτελεσμάτων στους υπόλοιπους μαθητές, στους γονείς και στην κοινότητα.

Ο/Η εικαστικός καλλιτέχνης:

1. Συνεργάζεται στενά με τον/την υπεύθυνο/η εκπαιδευτικό και τη διευθυντική ομάδα για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της δημιουργικής συνεργασίας.
2. Επισκέπτεται το σχολείο για να εφαρμόσει τη δημιουργική συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό στον χρόνο που έχει προσυμφωνηθεί.
3. Ανταποκρίνεται θετικά στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες του σχολείου διαθέτοντας χρόνο τόσο για τις επισκέψεις στην τάξη, όσο και για την αξιολόγηση ή/και άλλες ανάγκες του σχολείου.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΣΤΑΔΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Εντοπισμός αναγκών της σχολικής μονάδας.
2. Προσδιορισμός του γενικού σκοπού και εφικτών, ρεαλιστικών στόχων.
3. Ενημέρωση της διευθυντικής ομάδας και του υπόλοιπου προσωπικού και εξασφάλιση στήριξης/συνεργασίας.
4. Καθορισμός ενός ατόμου της διευθυντικής ομάδας για συντονισμό της συνεργασίας.
5. Επιλογή και επικοινωνία με εικαστικό/ούς καλλιτέχνη/ες για εξασφάλιση της συμμετοχής του/της.
6. Συνεργασία με τον/την εικαστικό καλλιτέχνη για σκοπούς οργάνωσης της δημιουργικής συνεργασίας.
7. Σχεδιασμός ενότητας σύμφωνα με το Πλάνο Σχεδιασμού Ενότητας (βλ. Παράρτημα 2).
8. Δημιουργία συνθηκών για ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον εργασίας.
9. Καταγραφή μέσων και υλικών, πηγών, υλικοτεχνικής υποδομής και χώρου εργασίας.
10. Σωστός και λειτουργικός σχεδιασμός του προϋπολογισμού που θα περιλαμβάνει τη λεπτομερή συμμετοχή του/της καλλιτέχνη κατά τη διάρκεια της δημιουργικής συνεργασίας και την πληρωμή του/της, αλλά και την ανάγκη αγοράς υλικών και μέσων.
11. Καθορισμός του χρονοδιαγράμματος της δημιουργικής συνεργασίας.
12. Λεπτομερής καταγραφή της διαδικασίας και των εργαλείων αξιολόγησης. Δέσμευση υπεύθυνου/νης εκπαιδευτικού για τήρηση αρχείου, το οποίο περιλαμβάνει τεκμηρίωση και αποδεικτικά στοιχεία της εργασίας σε εξέλιξη, καθώς και το τελικό έργο/εκδήλωση/έκθεση/performance.
13. Διευκρινίσεις για τους ρόλους και τις υπευθυνότητες των ατόμων που θα συνεργαστούν.
14. Ενημέρωση συνδέσμου γονέων και φορέων της κοινότητας και εξασφάλιση στήριξης/συνεργασίας (όπου αυτό ισχύει).
15. Αναστοχασμός και βελτίωση της πρότασης.
16. Υποβολή της πρότασης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η πρόταση:

1. Τεκμηριώνει ότι η δημιουργική συνεργασία προκύπτει από τις ανάγκες της σχολικής μονάδας, των μαθητών, των εκπαιδευτικών ή και της κοινότητας.
2. Παρουσιάζει άρτια και με σαφήνεια τα στάδια οργάνωσης και εφαρμογής της δημιουργικής συνεργασίας και τεκμηριώνει ότι αυτή ήταν αποτέλεσμα ενεργού συμμετοχής όλων των εμπλεκομένων.
3. Διασυνδέει το πεδίο ενδιαφέροντος του/της εικαστικού καλλιτέχνη με το θέμα και το περιεχόμενο της ενότητας.
4. Καθορίζει με σαφήνεια εφικτούς και ρεαλιστικούς στόχους (γνωσιολογικούς, στάσεων και δεξιοτήτων), καθώς και τις κατάλληλες δραστηριότητες.
5. Αξιοποιεί τις ενεργητικές μεθόδους μάθησης (π.χ. ενεργός εμπλοκή μαθητών στη λήψη αποφάσεων, συνεργατική μάθηση, βιωματική μάθηση, κριτική διερεύνηση και λύση προβλημάτων).
6. Παρουσιάζει τη διαδικασία και τα εργαλεία αξιολόγησης.
7. Περιλαμβάνει τον Προγραμματισμό Ενότητας σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Εικαστικών Τεχνών.
8. Παρουσιάζει σωστό σχεδιασμό και αιτιολόγηση του προϋπολογισμού που θα περιλαμβάνει τη λεπτομερή συμμετοχή του εικαστικού καλλιτέχνη κατά τη διάρκεια της συνεργασίας και την πληρωμή του, αλλά και την ανάγκη αγοράς υλικών και μέσων.
9. Καθορίζει το χρονοδιάγραμμα της δημιουργικής συνεργασίας.
10. Χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία, δημιουργικότητα και εικαστική αξία.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

Υποβολή προτάσεων: μέχρι τις 25 Μαΐου 2016.

Ανακοίνωση αποτελεσμάτων: 14 Ιουνίου 2016.

Εφαρμογή ενοτήτων: Σεπτέμβριος – Δεκέμβριος 2016.

Παράδοση υλικού για δημοσίευση ή/και παρουσίαση σε συνέδριο: Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2017.